

6. Samenvatting, reflectie en conclusies

1.1 Samenvatting

In dit rapport wordt verslag gedaan van de dagelijkse praktijk van de gebiedsgebonden politiefunctionaris (GPF-er). De invalshoek bij het onderzoek werd gevormd door zijn eigen perceptie: hoe kijkt hij zelf aan tegen zijn taak; wat zijn zijn voornaamste bezigheden; wat is zijn positie in de wijk en wat is zijn positie binnen het korps?

Het onderzoek heeft zich gericht op beantwoording van de volgende vragen:

1. Hoe geven GPF-ers in de dagelijkse praktijk invulling aan hun werk in en ten behoeve van hun verzorgingsgebied?
2. Wat is de taakopvatting van GPF-ers, waar ligt voor hun de kern van de gebiedsaanpak, wat zijn de belangrijkste (meer-) opbrengsten, wat de belangrijkste knelpunten?
3. Welke variatie of accentverschillen zijn te onderscheiden in de taakuitvoering en opvatting van GPF-ers en hoe verhouden die zich tot kenmerken van de wijk enerzijds en van het korps anderzijds?

De belangrijkste gegevensbron van het onderzoek werd gevormd door een groot aantal enquêtes en interviews onder GPF-ers. In totaal hebben 239 GPF-ers een week lang een dagboek bijgehouden en een vragenlijst ingevuld. De GPF-ers zijn verspreid over tien politieregio's en daarbinnen over vele teams. Daarnaast werd met 40 GPF-ers een face-to-face interview gehouden. Bij de selectie van respondenten is rekening gehouden met een goede landelijke spreiding en variatie in de mate van verstedelijking.

Taakopvatting

De kern van de gebiedsgebonden aanpak bestaat volgens GPF-ers uit het kennen en gekend worden, dat eigenlijk uiteenvalt in drie elementen: het verlagen van de drempel naar de politie, het verhogen van de zichtbaarheid in de wijk en het kennen van de problemen in de wijk. Andere elementen zijn het fungeren als de spin in het web tussen burgers, partners en de politieorganisatie en het stimuleren van de leefbaarheid in wijken, mede door de bevordering van de zelfredzaamheid van burgers.

De belangrijkste taken zijn het zichtbaar aanwezig zijn in de wijk en het onderhouden van een netwerk van burgers, bewonersorganisaties, hulpverleningsinstellingen, woningbouwcoöperaties en de gemeente.

GPF-ers worden formeel 80 of 100% van hun tijd ingezet voor de gebiedsgebonden aanpak. In de praktijk wordt 73% van de tijd besteed aan activiteiten binnen of ten behoeve van de wijk. Per dag wordt gemiddeld 2 uur besteed aan pro-actieve aanwezigheid in de wijk, 1,5 uur aan contacten in de wijk, 1,25 uur aan opsporings- en handhavingsactiviteiten en 1 uur aan activiteiten ten behoeve van de wijk.

Met name aan de pro-actieve aanwezigheid in de wijk komen de GPF-ers naar eigen zeggen te weinig toe, al besteden ze hier feitelijk (blijkens urenverantwoording) meer tijd aan dan ze zelf inschatten. Dit gebrek aan tijd voor de wijk wijten ze met name aan capaciteitsgebrek in het hele team en onvoldoende steun en betrokkenheid van de rest van het team bij de wijkaanpak.

GPF-ers werken op grote schaal samen met andere partijen, waarbij met name met gemeentelijke - en hulpverleningsinstellingen wekelijks of maandelijks contact wordt onderhouden. Het zijn deze instellingen die samen met de GPF-er deelnemen in vaste overlegstructuren of hulpverleningscircuits. Met andere partners wordt meer samengewerkt op ad hoc- of incidentele basis.

Opbrengsten

In antwoord op vragen over de eigen effectiviteit, oordeelt het merendeel van de GPF-ers positief. Zij geven aan hun wijk goed te kennen en ook goed zicht te hebben op de problemen in de wijk. Ook menen zij dat mensen in de wijk hun weten te vinden als er problemen zijn en dat hun contacten met burgers en partners goed verlopen. Het werk van GPF-ers zou een bijdrage leveren aan het voorkomen van problemen in de wijk en aan het daadwerkelijk verbeteren van zaken in de wijk. Dat hun werk meerwaarde heeft is in de ogen van GPF-ers dan ook evident.

Met hun aanpak streven de GPF-ers ernaar om een bijdrage te leveren aan het veiliger en leefbaarder maken van de wijk, het herstellen van vertrouwen tussen politie en bevolking en het vergroten van de zelfredzaamheid van de bevolking.

De concrete opbrengsten die zij zelf benoemen, kunnen geclusterd worden rond 4 thema's: het opbouwen van een netwerk, het realiseren van projecten, verbetering van de leefbaarheid en vermindering van criminaliteit. De eerste twee kunnen worden beschouwd als de resultante van de zelf gekozen aanpak. Verbetering van de leefbaarheid en vermindering van criminaliteit zijn uiteindelijke maatschappelijke effecten op de wijk. Meetbare en controleerbare gegevens over deze effecten zijn echter slechts sporadisch beschikbaar – en dan nog is niet inzichtelijk wat nu precies de bijdrage is die de GPF-er hieraan geleverd heeft en is het leggen van causale verbanden niet mogelijk. Het zou met name de verbeterde informatiepositie van de politie zijn (GPF-er kent de wijk, kent de problemen en kent de doelgroepen), die het oplossen van delicten en het opsporen van daders vereenvoudigt.

De buurt

Hoewel bepaalde aspecten het werken in de wijk moeilijker maken en verscheidene kenmerken een specifieke manier eisen om ermee om te gaan, zijn de GPF-ers in ons onderzoek niet van mening dat verschillende wijken een fundamenteel verschillende aanpak vereisen. Het concept van gebiedsgebonden werken kan in hun ogen in principe overal worden toegepast. Wel stellen verschillende gebieden verschillende eisen aan de GPF-er; niet iedereen is geschikt om in een probleemwijk te werken en niet iedereen gedijt op het platteland.

Om de relatie tussen wijkenkenmerken en de invulling van het gebiedsgebonden werken te kunnen analyseren, hebben wij een typologie van wijken opgesteld op basis van de mate van verstedelijking enerzijds en het gemiddelde inkomen anderzijds.

Achterstandswijken op het platteland worden gekenmerkt door weinig voorzieningen en weinig buurtproblemen. Er is echter vaker sprake van vervuiling/ verloedering en bedreiging dan in welstandswijken op het platteland. Meer dan in de stad wordt hier te hard gereden. De sociale cohesie is relatief sterk. GPF-ers in deze wijken besteden de minste tijd aan pro-actieve aanwezigheid in de wijk en zelfs meer tijd buiten de wijk. Zij beschouwen dit zelf in sterke mate als een knelpunt. Gelet op het geringe aantal buurtproblemen is begrijpelijk dat deze GPFers minder op straat aanwezig zijn dan hun collega's uit andere wijken. Bij problemen weten de mensen in deze wijken de GPF-er zeer goed te vinden. Zij achten zich ook redelijk in staat om te reageren op problemen, maar achten zich onvoldoende ondersteund door het korps.

In stedelijke achterstandswijken zijn de meeste winkels en uitgaansgelegenheden. Drugsoverlast en geweldsdelicten concentreren zich op deze wijken, waar zich ook de meeste andere buurtproblemen voordoen: vervuiling/verloedering, vandalisme, overlast door groepen jongeren, geluidsoverlast en bedreiging en relatief veel vandalisme, diefstal uit/van auto's en straatroof. In deze wijken wonen de meeste allochtonen en uitkeringsgerechtigden en is de sociale cohesie zwak. Van alle GPF-ers zijn de GPF-ers uit deze wijken de meeste tijd pro-actief aanwezig in de wijk, hebben zij de minste activiteiten buiten de wijk en worden zij het minste ingezet voor surveillance/noodhulp elders. Zij zien dan ook de minste knelpunten in hun tijdsbesteding. Hun feitelijke inzet komt overeen met de omvang van de problematiek in hun wijk: de problemen zijn hier het ernstigst en zij zijn ook de meeste tijd aanwezig in hun wijk.

Stedelijke welstandswijken worden gekenmerkt door relatief veel winkels en uitgaansgelegenheden. Straatroof is geconcentreerd in dit soort wijken, die ook de meeste overlast door groepen jongeren, geluidsoverlast, diefstal uit/van auto's en woninginbraken kennen. Daarnaast is er relatief veel vervuiling/ verloedering, vandalisme, drugsoverlast, geweldsdelicten en bedreiging. Er wonen veel jongeren/studenten en de sociale cohesie is zeer zwak.

De GPF-ers uit deze wijken zijn relatief weinig tijd pro-actief aanwezig in de wijk maar verrichten, met uitzondering van surveillance/noodhulp elders ook weinig activiteiten daarbuiten. Gelet op het hoge aantal buurtproblemen in deze wijken zou men een grotere inzet binnen de wijk verwachten. De GPF-ers zien hun beperkte inzetbaarheid in de wijk dan ook in sterke mate als een knelpunt.

Welstandswijken op het platteland kennen weinig winkels en uitgaansgelegenheden en ook relatief weinig buurtproblemen. Te hard rijden en woninginbraken komen in deze wijken evenwel het meeste voor. Ook is er meer vandalisme, geluidsoverlast en diefstal uit/van auto's dan in arme plattelandswijken. Er zijn veel gezinnen met kinderen en de sociale cohesie is relatief sterk.

GPF-ers uit deze wijken zijn relatief de meeste tijd pro-actief aanwezig in hun wijk, maar verrichten ook de meeste activiteiten daarbuiten, waaronder relatief veel surveillance en noodhulp elders. Het teveel aan activiteiten buiten de wijk en het teveel aan andere politietaken beschouwen zij in sterke mate als knelpunt. Deze GPF-ers menen dat mensen in de wijk hen redelijk goed te vinden in geval van problemen, maar achten zich het minst goed in staat om te reageren op problemen in de wijk. Zij zijn ook het meest ontevreden over de ondersteuning door hun korps.

Het korps

GPF-ers vormen een duidelijke vooruitgeschoven post vanuit het politiekorps. Zij beschikken over een ruime mate van vrijheid en autonomie als het gaat over de contacten die zij aangaan en over de dagelijkse invulling van hun werkzaamheden.

Zij laten zich vooral aansturen door het werk zelf, door de 'waan van de dag', de problemen die zij op straat tegenkomen. Wel geven zij hun werk voor een groot deel vorm via projecten, waarover ook met de teamchef wordt gesproken en waarover verantwoording wordt afgelegd. Zij stellen echter hun eigen kaders, die worden afgestemd met het teamwerkplan. Korpsprioriteiten zijn niet altijd bekend en ook niet leidend voor de activiteitenplanning op lager niveau. Plannen van die lagere niveaus worden veeleer achteraf getoetst op de korpsprioriteiten.

GPF-ers worden niet afgerekend op het al dan niet behalen van resultaten.

Bij de inbedding in de organisatie doen zich verschillende knelpunten voor.

Allereerst laat de ondersteuning van collega's uit het wijkteam soms te wensen over. Erg vaak moet de GPF-er zelf zijn problemen oplossen en communiceren collega's uit de noodhulp niet actief over ervaringen in diens wijk. Daarnaast leiden capaciteitsproblemen tot het 'leegzuigen' van de wijkzorg ten gunste van de noodhulp.

GPF-ers krijgen vanuit het korps weinig informatie die relevant is voor hun wijk. Andersom menen zij wel steeds de relevante informatie over hun wijk door te spelen naar andere korpsonderdelen. De contacten met specialistische eenheden zijn niet structureel. Veel problemen die eigenlijk bij een ander onderdeel thuishoren worden gemakshalve door de GPF-er zelf opgelost.

De tijdsbesteding en werkwijze van GPF-ers blijkt vrij sterk afhankelijk te zijn van de mate waarin zij persoonlijk worden ondersteund. Deze persoonlijke ondersteuning laat zich vertalen in het daadwerkelijk vrijmaken van tijd voor de basispolitiezorg om de gemaakte afspraken na te komen, in een goede terugkoppeling van informatie met betrekking tot de wijk, in een goede samenwerking met specialistische eenheden en in een goede facilitaire ondersteuning (auto, mobiele telefoon, laptop). De tijdsbesteding en werkwijze zijn iets minder afhankelijk van de mate waarin de werkzaamheden van GPF-ers zijn vastgelegd. De beste scores over de gehele linie worden gevonden bij GPF-ers die voldoende ondersteund worden en van wie de werkzaamheden zijn vastgelegd. De slechtste scores gelden voor die GPF-ers die onvoldoende worden ondersteund en van wie de werkzaamheden niet zijn vastgelegd.

Het meest positief over het eigen functioneren zijn de GPF-ers van wie de werkzaamheden zijn vastgelegd en die voldoende worden ondersteund. Voor deze GPF-ers is volkomen duidelijk welke problemen zij zelf moeten aanpakken en welke zij door moeten verwijzen. De organisatie achten zij goed afgestemd op GPF-taken en korpsprioriteiten worden bij het werk betrokken. Deze GPF-ers ondervinden de minste knelpunten bij de taakuitvoering.

GPF-ers die voldoende ondersteund worden, maar van wie de werkzaamheden niet zijn vastgelegd oordelen gematigd positief over hun eigen functioneren: zij zijn minder goed in staat om te reageren op problemen, hebben minder vrijheid bij de invulling van het werk en hun kennis over de wijk wordt minder goed benut.

GPF-ers in een geprotocolleerde omgeving die onvoldoende ondersteuning ondervinden oordelen minder positief over het eigen functioneren: zij zijn het minst goed in staat om op problemen te reageren, hebben minder vrijheid bij het invullen van het werk en worden minder geïnformeerd over problemen en ontwikkelingen in hun wijk.

Hun kennis over de wijk wordt niet goed benut door andere korpsonderdelen.

Hun organisatie achten zij niet afgestemd op GPF-taken. Korpsprioriteiten spelen nauwelijks een rol. Het is deze groep die de meeste knelpunten ondervindt: aansluiting met andere/specialistische korpsonderdelen, eigen positie binnen het korps en slechte samenwerking met partners.

De GPF-ers die hun werk moeten doen zonder vastgelegde procedures en zonder persoonlijke ondersteuning oordelen het minst positief over hun eigen functioneren: zij hebben de minst goede kennis van de wijk en het

minste zicht op problemen, zijn minder goed in staat om te reageren op problemen en worden nauwelijks geïnformeerd over problemen en ontwikkelingen in hun wijk. Kennis wordt niet goed benut. Voor deze groep is het het minst duidelijk welke problemen zij zelf moeten oplossen en welke problemen zij moeten doorverwijzen naar anderen. Zij hebben zelden overleg met collega's en richten zich nauwelijks op korpsprioriteiten. Een belangrijk knelpunt vormt de eigen positie binnen het korps.

1.2 Reflectie¹

Ons onderzoek naar de dagelijkse praktijk van het gebiedsgebonden politiewerk heeft zich volledig geconcentreerd op de perceptie van de gebiedsgebonden politiefunctionaris (GPF-er). Dit was ook de doelstelling van het onderzoek: het moest vooral laten zien hoe de GPF-er *zelf* tegen zijn werk aankijkt. Of de perceptie van de GPF-er strookt met de ervaringen die anderen, zoals leidinggevenden en buurtbewoners, met diens werk hebben is niet getoetst.

Door deze opzet ontstaat soms de indruk dat de GPF-er uitstekend functioneert en dat alle manco's in zijn functioneren worden veroorzaakt door anderen binnen en buiten het korps, door de aard van zijn werkgebied en door de organisatie van het korps. Deze indruk is niet juist. Er zijn GPF-ers die uitstekend functioneren en vanzelfsprekend zijn er ook GPF-ers die minder goed functioneren. Er zijn GPF-ers die optimaal gebruik maken van de beperkte mogelijkheden die het korps en de omgeving hen biedt en er zijn GPF-ers die vanuit het korps en vanuit de omgeving alle mogelijkheden krijgen aangereikt, maar deze mogelijkheden niet benutten. Wat wij hebben weergegeven, is datgene wat een dwarsdoorsnede van alle GPF-ers sterk en zwak vindt in het eigen functioneren en datgene wat een dwarsdoorsnede van alle GPF-ers als stimulerend en belemmerend ervaart in de omgeving en in het korps.

Bij de analyse hebben wij gezocht naar een typologie om de werkgebieden of wijken van GPF-ers te onderscheiden. Beoogd werd om met deze typologie de relatie tussen kenmerken van de wijk en de verschillen in taakuitvoering en –opvatting van GPF-ers uit te werken.

We constateren dat het verzamelde materiaal een goed houvast biedt om onderscheid te maken tussen stadswijken en plattelandswijken en dat dit onderscheid zich ook laat vertalen in opmerkelijke verschillen in taakuitvoering en -opvatting.

Er is echter gebleken dat een scherpe onderverdeling van de werkgebieden naar andere criteria, zoals een verdeling tussen achterstandswijken en welstandswijken, niet kan worden gemaakt. Een eenvoudige reden hiervoor is dat het werkgebied van de meeste GPF-ers zowel rijkere als armere wijken omvat. Deze constatering heeft ook consequenties voor de onderzochte relatie tussen de mate van welstand en verschillen in taakuitvoering en –opvatting. Omdat de werkgebieden van GPF-ers onderling niet sterk verschillen in mate van welstand, verklaart dit criterium slechts in beperkte mate verschillen in de taakuitvoering en –opvatting van GPF-ers.

Ons onderzoek heeft zich gericht op de GPF-er als individu. Op basis van het beschikbare materiaal kan geen eensluidende en onderscheidende indeling worden gemaakt van de exacte organisatorische vormgeving van de functie van de door ons geënquêteerde en geïnterviewde GPF-ers. Bevindingen over de positie van de GPF-er binnen het korps hebben we dan ook gebaseerd op zijn eigen uitspraken over de mate waarin zijn werk is vastgelegd en de mate waarin hij door het korps wordt ondersteund. De mate waarin werkzaamheden zijn vastgelegd (“protocollering”) en de mate van ondersteuning blijken in sterke mate samen te hangen met de werkwijze en tijdsbesteding van GPF-ers.

Welke exacte organisatorische vormgeving ook is gekozen, de GPF-er is géén eenling binnen het korps die, zoals soms het beeld is bij vroegere wijkagenten of veldwachters, opereert zonder last of ruggespraak vanuit het korps. Hij is een normale politiefunctie, met de eigen wijk als primaire aandachtspunt, die over de aanpak van de problemen in zijn wijk overlegt binnen het team, met collega-GPF-ers, met specialistische eenheden en met zijn chef.

1.3 Conclusies

Het onderzoek heeft zich gericht op beantwoording van de volgende vragen:

4. Hoe geven GPF-ers in de dagelijkse praktijk invulling aan hun werk in en ten behoeve van hun verzorgingsgebied?

¹ De reflectie en conclusies komen volledig voor rekening van de onderzoekers.

5. Wat is de taakopvatting van GPF-ers, waar ligt voor hun de kern van de gebiedsaanpak, wat zijn de belangrijkste (meer-) opbrengsten, wat de belangrijkste knelpunten?
6. Welke variatie of accentverschillen zijn te onderscheiden in de taakuitvoering en opvatting van GPF-ers en hoe verhouden die zich tot kenmerken van de wijk enerzijds en van het korps anderzijds?

In deze paragraaf formuleren we onze conclusies ten aanzien van de gestelde vragen.

De invulling van het werk in de dagelijkse praktijk

GPF-ers worden formeel 80 of 100% van hun tijd ingezet voor de gebiedsgebonden aanpak. In de praktijk is dit minder: de gemiddelde GPF-er besteedt slechts 73% van de werktijd (5 uur en 50 minuten per werkdag) aan de eigen wijk.

Ruim 2 uur per dag (27% van de werktijd) wordt besteed aan algemene activiteiten ten behoeve van het korps of aan activiteiten buiten de eigen wijk. Met name inzet voor surveillance of noodhulp elders (35 minuten per dag) en opleiding en training (gemiddeld 18 minuten per dag) gaan ten koste van de tijd die een GPF-er kan besteden aan zijn wijk.

De tijd die beschikbaar is voor de wijk valt uiteen in:

- 2 uur voor pro-actieve aanwezigheid in de wijk (met name surveillance),
- 1½ uur voor contacten en overleg in de wijk (elk ongeveer drie kwartier),
- 1¼ uur voor opsporings- en handhavingsactiviteiten in de wijk en
- 1 uur voor (bureau)activiteiten ten behoeve van de wijk.

Gesteld kan worden dat met name pro-actieve aanwezigheid in de wijk, contacten in de wijk en opsporings- en handhavingsactiviteiten in de wijk leiden tot zichtbare aanwezigheid ("blauw op straat"). Worden deze activiteiten bij elkaar opgeteld, dan blijkt dat de gemiddelde GPF-er 4 uur per dag ofwel de helft van zijn dagelijkse werktijd zichtbaar aanwezig is op straat. Kort gezegd is dit de bijdrage vanuit het gebiedsgebonden politiewerk aan de zichtbaarheid van de politie voor de burger.

Taakopvatting

De kern van de gebiedsgebonden aanpak bestaat volgens GPF-ers uit het *kennen en gekend worden*. De belangrijkste doelstellingen zijn het verlagen van de drempel naar de politie, het verhogen van de zichtbaarheid in de wijk en het kennen van de problemen in de wijk. De GPF-er zou een spin in het web moeten zijn tussen burgers, partners en de politieorganisatie. Onder meer door bevordering van de zelfredzaamheid van burgers zou de GPF-er een stimulans willen geven aan de leefbaarheid binnen de wijk.

De belangrijkste middelen om de gestelde doelen te bereiken zijn zichtbare aanwezigheid in de wijk en het onderhouden van netwerken. Gelet op de bovenstaande gegevens zijn dit dan ook de activiteiten waaraan de GPF-er de meeste tijd besteedt.

Tegelijkertijd beschouwen de GPF-ers tijdgebrek als het grootste knelpunt in hun functioneren. Met name aan de pro-actieve aanwezigheid in de wijk komen zij naar eigen zeggen te weinig toe. Het gebrek aan tijd voor de wijk wijten ze met name aan capaciteitsgebrek in het hele team en onvoldoende steun en betrokkenheid van de rest van het team bij de wijkaanpak. Wij signaleren dat een relatief groot beslag op de tijd wordt gelegd (ruim twee uur per dag) door activiteiten buiten de wijk en algemene activiteiten ten behoeve van het korps. Wil een korps ernst maken van de gebiedsgebonden aanpak, dan zal vooral dit tijdsbeslag moeten worden verminderd.

Het merendeel van de GPF-ers meent de wijk goed te kennen en ook goed zicht te hebben op de problemen in de wijk. Mensen in de wijk weten hun te vinden en de contacten met burgers en partners verlopen goed. Met hun werk leveren ze een bijdrage aan het voorkomen van problemen en aan het daadwerkelijk verbeteren van zaken in de wijk.

De werkwijze op zich zou al een meerwaarde hebben: er worden netwerken opgebouwd en er worden projecten gerealiseerd. Ook menen GPF-ers dat hun inspanningen bijdragen aan verbetering van de leefbaarheid en vermindering van criminaliteit. Zoals in zijn algemeenheid voor politiewerk geldt, kan evenwel nog geen causale relatie worden gelegd tussen de gebiedsgebonden vormgeving van het politiewerk en de daarmee uiteindelijk bereikte maatschappelijke effecten. Het zou met name de verbeterde informatiepositie van de politie zijn (GPF-er kent de wijk, kent de problemen en kent de doelgroepen), die het oplossen van delicten en het opsporen van daders vereenvoudigt. Wij ondersteunen dan ook van harte het voorstel van de Commissie Politie en Wetenschap om juist deze informatiepositie in vervolgonderzoek nader uit te werken.

De wijk

De GPF-ers stellen dat verschillende wijken niet een fundamenteel verschillende aanpak van het gebiedsgebonden werken vergen. Wel stellen verschillende gebieden verschillende eisen aan de GPF-er; niet iedereen is geschikt om in een probleemwijk te werken en niet iedereen gedijt op het platteland. Het is zinvol om hier bij de toewijzing van wijken aan GPF-ers rekening te houden.

Om de relatie tussen wijkenmerken en de invulling van het gebiedsgebonden werken te kunnen analyseren, hebben wij een typologie van wijken opgesteld op basis van de mate van verstedelijking enerzijds en het gemiddelde inkomen anderzijds.

We constateren dat verschillen in de taakuitvoering en taakopvatting in sterke mate samenhangen met verschillen tussen stad en platteland. Er zijn GPF-ers die werkzaam zijn in de stad en er zijn GPF-ers die werkzaam zijn op het platteland en deze twee groepen GPF-ers worden geconfronteerd met een ander werkaanbod, andere problemen en andere mogelijkheden en beperkingen.

De verschillen tussen relatieve welstandswijken en relatieve achterstandswijken zijn slechts beperkt, waardoor er ook slechts beperkte verschillen bestaan in de taakuitvoering en taakopvatting van de daar werkzame GPF-ers.

Het platteland laat zich kenmerken door weinig voorzieningen en weinig buurtproblemen. GPF-ers op het platteland besteden veel tijd buiten de wijk en worden vaak ingezet voor surveillance en noodhulp in andere wijken. De veelheid aan andere politietaken en de beperkte tijd die resteert voor werkzaamheden in de eigen wijk wordt door de GPF-ers op het platteland dan ook als een groot knelpunt gezien. De GPF-ers op het platteland achten zich onvoldoende ondersteund door het korps.

Steden laten zich kenmerken door een veelheid aan voorzieningen en een veelheid aan ernstige buurtproblemen. GPF-ers uit de stad worden veel minder dan hun collega's van het platteland ingezet voor activiteiten buiten de wijk. GPF-ers uit armere stadswijken zijn de meeste tijd pro-actief aanwezig in de wijk en worden weinig ingezet voor surveillance en noodhulp in andere wijken. Zij zien dan ook de minste knelpunten in hun tijdsbesteding. GPF-ers uit de rijkere stadswijken worden wel vaak voor surveillance en noodhulp in andere wijken ingezet en zijn minder tevreden over hun tijdsbesteding. De stedelijke GPF-ers achten zich beter in staat om te reageren op problemen en weten zich veel beter ondersteund door het korps.

Gesteld kan worden dat de feitelijke inzet van GPF-ers overeenstemt met de aard en omvang van de buurtproblemen die zich in hun wijk voordoen: naarmate die problemen ernstiger zijn (met name in de stad en dan vooral in de armere stadswijken), krijgen zij meer tijd om pro-actief in de stad aanwezig te zijn en wordt in mindere mate een beroep gedaan op hun inzet voor activiteiten buiten de wijk. Een belangrijke constatering is evenwel dat GPF-ers op het platteland ontevreden zijn over hun tijdsbesteding, zich minder goed in staat achten om te reageren op problemen in de wijk en zich ook niet goed ondersteund achten door het korps. Dit laat zien dat de gebiedsgebonden aanpak op het platteland door de korpsen minder serieus wordt genomen, hetgeen leidt tot een grote ontevredenheid en een minder effectieve aanpak onder GPF-ers op het platteland.

Het korps

GPF-ers beschikken over een ruime mate van vrijheid en autonomie als het gaat over de contacten die zij aangaan en over de dagelijkse invulling van hun werkzaamheden. Korpsprioriteiten zijn niet altijd bekend en ook niet leidend voor de activiteitenplanning.

De ondersteuning vanuit het korps laat soms te wensen over. De GPF-er moet vaak zelf zijn problemen oplossen en krijgt vanuit het korps weinig informatie die relevant is voor zijn wijk. Andersom speelt hijzelf de relevante informatie wel door naar andere korpsonderdelen, maar die informatie wordt onvoldoende benut. Daarnaast leiden capaciteitsproblemen tot het 'leegzuigen' van de wijkzorg ten gunste van de noodhulp.

De tevredenheid over het eigen functioneren –en daarmee over de eigen effectiviteit- blijkt vrij sterk afhankelijk te zijn van de mate waarin GPF-ers persoonlijk worden ondersteund. Deze persoonlijke ondersteuning laat zich vertalen in het daadwerkelijk vrijmaken van tijd voor de basispolitiezorg om de gemaakte afspraken na te komen, in een goede terugkoppeling van informatie met betrekking tot de wijk, in een goede samenwerking met specialistische eenheden en in een goede facilitaire ondersteuning (auto, mobiele telefoon, laptop). De tevredenheid over het eigen functioneren is daarnaast afhankelijk van de mate waarin de werkzaamheden van GPF-ers zijn vastgelegd. Als die werkzaamheden zijn vastgelegd, weten zowel de GPF-er als anderen wat van hun verwacht wordt. De beste scores over de gehele linie worden gevonden bij GPF-ers die voldoende ondersteund worden en van wie de werkzaamheden zijn vastgelegd. De slechtste scores gelden voor die GPF-ers die onvoldoende worden ondersteund en van wie de werkzaamheden niet zijn vastgelegd.